

sheriayamungu.org

Kiambatisho 5a: Sabato na Siku ya Kwenda Kanisani, Mambo Mawili Tofauti

Ukurasa huu ni sehemu ya mfululizo juu ya amri ya nne: Sabato:

1. [Kiambatisho 5a: Sabato na Siku ya Kwenda Kanisani, Vitu Viwili Tofauti](#) (Ukurasa wa sasa).
2. [Kiambatisho 5b: Jinsi ya Kuhifadhi Sabato Katika Nyakati za Kisasa](#)
3. [Kiambatisho 5c: Kutumia Kanuni za Sabato Katika Maisha ya Kila Siku](#)
4. [Kiambatisho 5d: Chakula Katika Sabato — Mwongozo wa Kivitendo](#)
5. [Kiambatisho 5e: Usafiri Katika Sabato](#)
6. [Kiambatisho 5f: Teknolojia na Burudani Katika Sabato](#)
7. [Kiambatisho 5g: Kazi na Sabato — Kukabiliana na Changamoto za Ulimwengu wa Leo](#)

SIKU GANI INAPASWA KWENDA KANISANI?

HAKUNA AMRI YA SIKU MAALUMU YA KUABUDU

Tunaanza somo hili kwa kuelezea jambo moja kwa uwazi: hakuna amri yoyote kutoka kwa Mungu inayoeleza ni siku gani Mkristo anapaswa kwenda kanisani, lakini kuna amri inayotaja siku gani anapaswa kupumzika.

Mkristo anaweza kuwa Mpentekoste, Mbatisti, Mkatoliki, Mpresbiteri, au wa dhehebu lingine lolote, akihudhuria ibada na masomo ya Biblia Jumapili au siku nyingine yoyote, lakini hilo halimwondolei wajibu wa kupumzika katika siku iliyoagizwa na Mungu: siku ya saba.

KUABUDU KUNAWEZA KUFANYIKA SIKU YOYOTE

Mungu hakuwahi kuagiza ni siku gani watoto Wake wanapaswa kumwabudu hapa duniani: si Jumamosi, si Jumapili, si Jumatatu, Jumanne, nk.

Siku yoyote ambayo Mkristo anataka kumwabudu Mungu kwa maombi, sifa, na masomo ya Biblia, anaweza kufanya hivyo, akiwa peke yake, na familia, au katika kundi. Siku anayokusanyika na ndugu zake kumwabudu Mungu haina uhusiano wowote na amri ya nne na wala haihusiani na amri nyingine yoyote iliyotolewa na Mungu Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu.

AMRI YA SIKU YA SABA

KUPUMZIKA, SI KUABUDU, NDILO LENGU

Kama Mungu alitaka watoto Wake waende katika [hema ya kukutania](#), [hekalu](#), au kanisani siku ya Sabato (au Jumapili), bila shaka Angeeleza jambo hili muhimu katika amri hiyo.

Lakini, kama tutakavyoona hapa chini, jambo hili halikutokea kamwe. Amri inasema tu kwamba hatupaswi kufanya kazi au kumlazimisha yeyote, hata wanyama, kufanya kazi siku ambayo Mungu, Bwana, aliitakasa.

KWA NINI MUNGU ALIWEKA KANDO SIKU YA SABA?

Mungu anataja Sabato kama siku takatifu (iliyojitenga, iliyowekwa wakfu) katika sehemu nyingi za Maandiko Matakatifu, akianzia na wiki ya uumbaji:

“Mungu akaikamilisha kazi yake siku ya saba, akaacha [Kiebrania שבת (Shabbat) kitenzi: kuacha, kupumzika, kusitisha] kazi yake yote aliyokuwa akifanya. Mungu akaibariki siku ya saba, akaifanya takatifu [Kiebrania קדוש (kadosh) kivumishi: takatifu, iliyowekwa wakfu], kwa sababu siku hiyo alipumzika kutoka kazi yake yote ya uumbaji aliyoifanya” (Mwanzo 2:2-3).

Katika kutaja Sabato kwa mara ya kwanza, Mungu anaweka msingi wa amri ambayo baadaye Atatupatia kwa maelezo zaidi, ambayo ni:

1. Muumbaji aliitenga siku hii kutoka kwa siku sita zilizotangulia (Jumapili, Jumatatu, Jumanne, nk.).
2. Alipumzika siku hii. Tunajua, bila shaka, kwamba Muumbaji hahitaji kupumzika, kwa kuwa Mungu ni Roho ([Yohana 4:24](#)). Hata hivyo, alitumia lugha ya kibinadamu, inayojulikana katika theolojia kama anthropomorfizimu, ili kutufanya tuelewe kile Anachotaka watoto Wake duniani wafanye siku ya saba: kupumzika, kwa Kiebrania, Shabbat.

SABATO NA DHAMBI

Ukweli kwamba utakaso (au utenganisho) wa siku ya saba kutoka kwa siku zingine ulitokea mapema sana katika historia ya wanadamu ni wa muhimu kwa sababu unaonyesha wazi kuwa tamaa ya Muumba kwetu kupumzika hasa siku hii haihusiani na dhambi, kwani dhambi bado haikuwepo duniani. Hili linaashiria kwamba mbinguni na katika dunia mpya, tutaendelea kupumzika siku ya saba.

SABATO NA UYAHUDI

Pia tunatambua kuwa hii si desturi ya Uyahudi, kwani Abrahamu, aliyeleta kizazi cha Wayahudi, hakuonekana hadi karne nyingi baadaye. Badala yake, ni suala la kuwaonyesha watoto Wake wa kweli duniani tabia Yake katika siku hii, ili tuweze kumuiga Baba yetu, kama Yesu alivyofanya: *“Amin, amin, nawaambia, Mwana hawezi kufanya neno lolote kwa nafsi Yake, ila lile aliloliona Baba akifanya; kwa kuwa lolote afanyalo Yeye, Mwana naye hufanya vivyo hivyo”* (Yohana 5:19).

MAELEZO ZAIDI KUHUSU AMRI YA NNE

SIKU YA SABA KATIKA MWANZO

Hii ni rejeo katika Mwanzo, inayoonyesha kwa uwazi kabisa kuwa Muumba alitenga siku ya saba kutoka kwa zingine zote na kwamba hii ni siku ya kupumzika.

Hadi kufikia hatua hii katika Biblia, Bwana hakuwa ameeleza kwa kina kile ambacho mwanadamu, aliyeumbwa siku moja kabla, alipaswa kufanya siku ya saba. Ni pale tu watu waliochaguliwa walipoanza safari yao kuelekea nchi ya ahadi ndipo Mungu aliwapa maelekezo ya kina kuhusu siku ya saba.

Baada ya miaka 400 ya kuishi kama watumwa katika nchi ya kipagani, watu wa Mungu walihitaji ufafanuzi kuhusu siku ya saba. Hili ndilo Mungu Mwenyewe aliandika kwenye kibao cha mawe ili kila mtu aelewe kuwa ni Mungu, na si mwanadamu, aliyetoa maagizo haya.

AMRI YA NNE KAMILI

Hebu tuangalie kile ambacho Mungu aliandika kuhusu siku ya saba kwa ukamilifu wake: *“Ikumbuke siku ya Sabato [Kiebrania שבת (Shabbat) kitenzi: kuacha, kupumzika, kusitisha], ili kuitakasa [Kiebrania קדש (kadesh) kitenzi: kuitakasa, kuiweka wakfu]. Siku sita fanya kazi, ukamilishe shughuli zako zote [Kiebrania מלאכה (m'larrá) nomino: kazi, shughuli]; lakini siku ya saba [Kiebrania וַם הַשְּׁבִיעִי (uma shivi-i) siku ya saba] ni pumziko kwa Bwana Mungu wako. Katika hiyo usifanye kazi yoyote, wewe, wala mwanao, wala binti yako, wala mtumishi wako wa kiume, wala mtumishi wako wa kike, wala mnyama wako, wala mgeni aliye ndani ya malango yako. Kwa maana katika siku sita*

Bwana aliumba mbingu, na nchi, na bahari, na vyote vilivyomo ndani yake, akapumzika siku ya saba; kwa hiyo Bwana akaibariki siku ya Sabato, akaifanya takatifu” (Kutoka 20:8-11).

KWA NINI AMRI INAANZA NA KITEZI “IKUMBUKE”?

UKUMBUSHO WA DESTURI ILIYOKUWEPO

Ukweli kwamba Mungu anaanza amri hii kwa kitenzi “ikumbuke” [Kiebrania זָכַר (zakar) kitenzi: kukumbuka, kurejelea] unaonyesha wazi kuwa kupumzika siku ya saba halikuwa jambo jipya kwa watu Wake.

Kutokana na hali yao ya utumwa Misri, hawakuweza kuitunza mara kwa mara au kwa njia sahihi. Pia, angalia kuwa hii ni amri iliyofafanuliwa zaidi kati ya zile 10 walizopewa watu wa Mungu, ikichukua karibu theluthi moja ya mistari yote ya Biblia inayohusu amri hizo.

LENGO KUU LA AMRI

Tungeweza kujadili kwa kina kifungu hiki cha Kutoka, lakini lengo la somo hili ni kuonyesha kuwa Bwana hakutaja chochote katika amri ya nne kuhusu kumwabudu Mungu, kukusanyika mahali pa pamoja ili kuimba, kuomba, au kusoma Biblia.

Kile alichangazia ni kwamba tunapaswa kukumbuka kuwa ni siku hii, siku ya saba, ambayo Aliitakasa na kuiweka kando kama siku ya kupumzika.

KUPUMZIKA NI LAZIMA KWA WOTE

Amri ya Mungu ya kupumzika siku ya saba ni ya muhimu kiasi kwamba aliipanua amri hii ili kujumuisha wageni wetu (wasio Waisraeli), wafanyakazi wetu (watumishi), na hata wanyama, akifanya iwe wazi kabisa kuwa hakuna kazi yoyote ya kidunia inayoruhusiwa siku hii.

KAZI YA MUNGU, MAHITAJI YA MSINGI, NA MATENDO YA WEMA SIKU YA SABATO

MAFUNDISHO YA YESU KUHUSU SABATO

Alipokuwa kati yetu, Yesu alifafanua wazi kuwa matendo yanayohusiana na kazi ya Mungu duniani (Yohana 5:17), mahitaji ya msingi ya binadamu kama kula (Mathayo 12:1), na matendo ya wema kwa wengine (Yohana 7:23) yanaweza na yanapaswa kufanywa siku ya saba bila kuvunja amri ya nne.

KUPUMZIKA NA KUFURAHIA MUNGU

Siku ya saba, mtoto wa Mungu hupumzika kutoka katika kazi yake, hivyo akimwiga Baba yake aliye mbinguni. Pia humwabudu Mungu na kufurahia sheria Yake, si tu siku ya saba, bali kila siku ya juma.

Mtoto wa Mungu hupenda na hufurahia kutii yote ambayo Baba yake amemfundisha:

“Heri mtu asiyekwenda katika shauri la waovu, wala hakusimama katika njia ya wakosaji, wala hakuketi barazani pa wenye mizaha, bali sheria ya Bwana ndiyo impendezayo, nayo huitafakari mchana na usiku” (Zaburi 1:1-2; tazama pia: Zaburi 40:8; 112:1; 119:11; 119:35; 119:48; 119:72; 119:92; Ayubu 23:12; Yeremia 15:16; Luka 2:37; 1 Yohana 5:3).

AHADI KATIKA ISAYA 58:13-14

Mungu alimtumia nabii Isaya kama msemaji Wake kutoa mojawapo ya ahadi nzuri zaidi katika Biblia kwa wale wanaomtii kwa kuitunza Sabato kama siku ya pumziko:

“Ikiwa utazuia mguu wako ili usikanyage Sabato, usifanye mapenzi yako mwenyewe katika siku yangu takatifu; ukiita Sabato furaha, siku takatifu na tukufu ya Bwana; na ukamheshimu, usifuate njia zako mwenyewe, wala kutafuta mapenzi yako mwenyewe, wala kusema maneno yasiyo na maana, ndipo utakapofurahia Bwana, nami nitakupandisha mahali pa juu pa nchi, nami nitakulisha urithi wa Yakobo baba yako; kwa kuwa kinywa cha Bwana kimenena” (Isaya 58:13-14).

BARAKA ZA SABATO ZINAWAFAA PIA WATU WA MATAIFA

WATU WA MATAIFA NA SIKU YA SABA

Ahadi maalum ya baraka zinazohusiana na siku ya saba imetolewa kwa wale wanaotafuta baraka za Mungu. Kwa nabii huyo huyo, Bwana alienda mbali zaidi, akieleza wazi kuwa baraka za Sabato hazihusiani tu na Wayahudi.

AHADI YA MUNGU KWA WATU WA MATAIFA WANAOSHUKA SABATO

*“Na kwa wale wa **watu wa mataifa** [גֵּרִים (nfiikhār) wageni, watu wa kabila nyingine, wasio Wayahudi] wanaojiunga na Bwana ili wamtumikie, kumpenda jina la Bwana, na kuwa watumishi Wake, kwa wote wanao **ishika Sabato** bila kuinajisi, na **kushika agano Langu**, nitawaleta katika mlima Wangu mtakatifu, nami nitawafurahisha ndani ya nyumba Yangu ya maombi; sadaka zao za kuteketezwa na dhabihu zao zitakubaliwa juu ya madhabahu Yangu; kwa maana nyumba Yangu itaitwa nyumba ya maombi kwa mataifa yote”* (Isaya 56:6-7).

JUMAMOSI NA SHUGHULI ZA KANISA

KUPUMZIKA SIKU YA SABA

Mkristo mtiifu, awe Myahudi wa Kimesia au mtu wa mataifa, hupumzika siku ya saba kwa sababu hii, na si nyingine, ndiyo siku Bwana aliyomwagiza apumzike.

Ikiwa unataka kushirikiana na Mungu wako katika kundi, au kumwabudu Mungu pamoja na ndugu zako katika Kristo, unaweza kufanya hivyo wakati wowote inapopatikana fursa, jambo ambalo mara nyingi hutokea Jumapili na pia Jumatano au Alhamisi, wakati makanisa mengi huandaa ibada za maombi, mafundisho, uponyaji, na huduma zingine.

KUHUSU KUHUDHURIA SINAGOGI SIKU YA JUMAMOSI

Wayahudi katika kipindi cha Biblia na hata Wayahudi wa Kiorthodoksi wa leo huhudhuria masinagogi siku ya Jumamosi kwa sababu ni rahisi zaidi, kwani hawafanyi kazi siku hii, wakitii amri ya nne.

YESU NA SABATO

KUHUDHURIA KWAKE HEKALUNI KWA MARA KWA MARA

Yesu mwenyewe alihudhuria hekalu siku ya Jumamosi mara kwa mara, lakini hakuna mahali alipoashiria kwamba alikwenda hekaluni siku ya saba kwa sababu hiyo ilikuwa sehemu ya amri ya nne—kwa sababu siyo.

YESU ALIFANYA KAZI YA WOKOVU SIKU YA SABATO

Yesu alikuwa na shughuli siku zote saba za juma katika kutimiza kazi ya Baba Yake: *“Chakula changu,” Yesu akasema, “ni kufanya mapenzi ya Yeye aliyenituma na kuitimiza kazi Yake”* (Yohana 4:34).

Na pia:

“Lakini Yesu akawajibu, ‘Baba yangu anatenda kazi hata sasa, nami pia ninafanya kazi’” (Yohana 5:17).

Siku ya Sabato, mara nyingi alikuta idadi kubwa ya watu hekaluni waliokuwa na uhitaji wa kusikia ujumbe wa Ufalme:

“Akaenda Nazareti, hapo alipolelewa, na siku ya Sabato akaingia katika sinagogi, kama ilivyokuwa desturi yake. Akasimama ili asome” (Luka 4:16).

MAFUNDISHO YA YESU, KUPITIA MANENO NA MFANO

Mwanafunzi wa kweli wa Kristo hupanga maisha yake kufuata mfano Wake katika kila jambo. Yesu alionyesha wazi kuwa ikiwa tunampenda, tutakuwa watiifu kwa Baba na kwa Mwana. Hili si sharti kwa watu dhaifu, bali kwa wale ambao macho yao yameelekezwa katika Ufalme wa Mungu na wako tayari kufanya lolote ili kupata uzima wa milele. Hata kama hilo litasababisha upinzani kutoka kwa marafiki, kanisa, na familia.

Amri kuhusu [nywele na ndevu](#), [tazitit](#), [tohara](#), [Sabato](#), na vyakula vilivyokatazwa inapuujiwa na karibu Ukristo wote, na wale wanaokataa kufuata mkondo wa wengi hakika watakumbana na mateso, kama Yesu alivyotuonya.

Utii kwa Mungu unahitaji ujasiri, lakini thawabu yake ni uzima wa milele.